

SPORAZUM IZ SCHWERTEA – **3k3p principi kršćanskog religijskog obrazovanja u školama**

Prijevod: Adrijana Vukelić i Marko Grčević

Sporazum iz Schwertea sažima rasprave i rezultate konferencije „New bottle, old wine?– Novi pogled u svezi političke tematike u vjerskoj izobrazbi mladih” koja se održala 2. ožujka 2022. na Katoličkoj akademiji Schwerte. Konferenciju je organizirao Institut za katoličku teologiju Tehničkog sveučilišta u Dortmundu i Kommende Dortmund, Institut za socijalni nauk Katoličke Crkve. Sporazum je posebno nadahnut sinodom iz Würzburga koja je bila održana 1974. godine (usp. Könnemann – Sajak, 2019.). Rezolucija je posebno prihvaćena u Italiji, Španjolskoj, Belgiji, Hrvatskoj, Litvi i Slovačkoj (usp. Pajer 2012., 40.).

Sporazum iz Schwertea sačinjen je od šest načela (3k3p) koja uzimaju u obzir i govore o političkoj dimenziji religije i religijskog obrazovanja. Posebno je nadahnut poznatim „Beutelsbach sporazumom“ iz 1976. koji govori o političkom i civilnom obrazovanju u Njemačkoj. Sporazum je već primijenjen od nekih nastavnika religijskog obrazovanja u Njemačkoj. Daljnja kontekstualizacija i razlaganje teksta može se pronaći u knjizi Jan-Hendrik Herbst – Claudia Gärtner – Robert Kläsener (eds.), *Der Beutelsbacher Konsens in der religiösen Bildung. Exemplarische Konkretionen und notwendige Transformationen*, Frankfurt am Main, Wochenschau, 2023.

Kontroverzno

U vjeronaučnim procesima treba kontroverzno raspravljati o temama o kojima postoje različita stajališta u teologiji, Crkvi i društvu. Uvjet za to je da stajališta nisu u suprotnosti s ljudskim pravima ili znanstvenim spoznajama do kojih se došlo odgovarajućim standardima racionalnosti, metoda i argumentacije. Treba uzeti u obzir i kontroverzu *ad intra* (tj. unutarreligijsku i međureligijsku raznolikost religijskih tradicija) i *ad extra* (između religijskih i sekularnih svjetonazora).

Kritički

Pri pokretanju i provedbi procesa religijskog obrazovanja treba (samo)kritički promišljati odnose moći i društvene ideologije kako bi se mogle uočiti i suprotstaviti se ovisnostima i društvenim nejednakostima. To također rezultira potrebom za artikulacijom kritike, proturječja i prosvjeda protiv postojećih religijskih, društvenih, psiholoških i prirodnih odnosa moći i njihovih isprepletenosti.

Konstruktivno

Religijsko obrazovanje bi trebalo poticati učenike uvođenjem nade ispunjene perspektivom navješćaja Kraljevstva Božjega u odgojno-obrazovni proces kao protučinjenične (njem. kontrafaktische) perspektive tumačenja stvarnosti, njezina istraživanja i propitivanja njezine vjerodostojnosti. Anticipirajuća i reminiscentna orijentacija prema biblijskim idejama pravde otvara vizionarske perspektive budućnosti 'protiv svake nade.'

Pozicijski

Religijsko obrazovanje bi trebalo biti (refleksivno) pozicionirano i shvaćeno u duhu biblijske tradicije kao zagovornice marginaliziranih. Pritom bi učitelji trebali vlastitu pozicioniranost učiniti transparentnom i istovremeno učenicima ponuditi prostor za kritičko promišljanje kako bi se mogli svjesno ponašati prema toj pozicioniranosti. Takva temeljna konstelacija omogućuje suprotstavljanje osobnoj, strukturnoj, institucionalnoj i egzistencijalnoj indoktrinaciji.

Participativno

U religijskom obrazovanju treba u potpunosti uzeti u obzir osobno porijeklo učenika, njihove resurse i perspektive te ih treba poticati da sudjeluju u procesu učenja. Trebali bi naučiti kako mogu praktički djelovati prema vlastitim vjerskim uvjerenjima ili sekularnim pogledima na svijet. Istodobno su suočeni s činjenicom da iz kršćanske perspektive njihova vlastita praksa mora biti usmjerena prema idejama kao što su 'mir', 'pravda' i 'odgovornost za stvoreno.'

Praktično

Religijsko obrazovanje bi trebalo biti praktično jer su same religije praktične. Osim bavljenja religijskim percepcijama i tumačenjima svijeta te njihovim kritičkim prosuđivanjem, radi se i o istraživanju oblika religije koja se živi. Samo bavljenjem duhovnom praksom i (vjerski motiviranim) društveno-političkim djelovanjem religijsko obrazovanje otvara načine da se društvo pojedinačno i kolektivno promijeni i učini pravednim.

BIBLIOGRAFIJA

Jan-Hendrik HERBST – Claudia GÄRTNER – Robert KLÄSENER (eds.), Der Beutelsbacher Konsens in der religiösen Bildung. Exemplarische Konkretionen und notwendige Transformationen, Frankfurt am Main, 2023.

Judith KÖNEMANN – Clauss Peter SAJAK, Catholic Religious Education in Germany. The Sustainability of Formal and Non-Formal Learning, u: Friedrich SCHWEITZER et al. (eds.), Researching Non-Formal Religious Education in Europe, Münster, 2019., 35 – 50.

Flavio PAJER, Escuela y Religion en Europa. Un camino de cincuenta años (1960 – 2010). Preveo s talijanskog Emilio Alberich i ostali, Madrid, 2012.

